

принципу диспозитивності, за яким на суд покладається обов'язок вирішувати лише ті питання, про вирішення яких його просять сторони у справі (учасники спірних правовідносин), та законодавче закріплення випадків можливого виходу суду за межі заявлених позовних вимог, якщо це необхідно для повного захисту прав, свобод та інтересів сторін чи третіх осіб, про захист яких вони просять.

ЛІТЕРАТУРА

1. Тертышников В.И. Гражданский процесс: [конспект лекций] / В.И. Тертышников. – 2-е издание, исправленное и дополненное. – Х.: Консум, 2002. – 240 с.
2. Гражданский процесс Украины: [учебное пособие] / [Г.С. Волосатий, Г.Я. Трипульский, Ю.С. Червоний та ін.]; под ред. Ю.С. Червоного. – Х.: «Одиссей», 2003. – 352 с.
3. Чернооченко С.И. Цивільний процес України: [навчальний посібник] / С.И. Чернооченко. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 308 с.
4. Кілічава Т.М. Цивільне процесуальне право: [навчальний посібник] / Т.М. Кілічава. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 352 с.
5. Юдин А.В. Злоупотребление процессуальными правами в гражданском судопроизводстве: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.15 «Гражданский процесс; Арбитражный процесс» [Електронний ресурс] / А.В. Юдин. – СПб., 2009. – 47 с. – Режим доступу: <http://law.edu.ru/book/book.asp?bookID=1345381>.
6. Власов А.А. Гражданское процессуальное право: [учебник] / А.А. Власов. – М.: ТК Велби, 2003. – 432 с.
7. Васьковский Е.В. Гражданский процесс: учебник гражданского процесса [Електронний ресурс] / Е.В. Васьковский. – Москва, 1917 г. // Allpravo.Ru, 2005 г. (§59. Злоупотребление правами). – Режим доступу: <http://www.allpravo.ru/library/doc2472p0/instrum4301/item4360.html>.
8. Громов С. Злоупотребления процессуальными правами [Електронний ресурс] / С. Громов. – Режим доступу: <http://forum.yurclub.ru/index.php?showtopic=145243>.

УДК 347.763

МІСЦЕ ДОПОМІЖНИХ ДОГОВОРІВ ПРИ ПЕРЕВЕЗЕННЯХ ВАНТАЖІВ В СИСТЕМІ ДОГОВОРІВ

Нетеса К.Г., аспірант

Запорізький національний університет

Тема статті присвячена актуальним питанням, пов'язаним з дослідженням групи допоміжних транспортних договорів, встановлення їх правової природи, сутності та місця в системі транспортних договорів та договорів за законодавством України. То ж є необхідним розуміння двох рівнів даного дослідження – визначення ролі допоміжного транспортного договору (самостійності чи підпорядкування по відношенню до основного договору перевезення) та встановлення його правової природи (як виду договору в межах існуючих типів договорів). Це має сприяти покращенню механізму правового регулювання відносин з перевезення вантажів.

Ключові слова: договір перевезення, транспортні договори, перевезення вантажу, організаційні правовідносини, попередні договори, тривалі договори, довгостроковий договір, агентський договір, експедирування, організація перевезень.

Нетеса К.Г. МЕСТО ВСПОМОГАТЕЛЬНЫХ ДОГОВОРОВ ПРИ ПЕРЕВОЗКАХ ГРУЗОВ В СИСТЕМЕ ДОГОВОРОВ / Запорожский национальный университет, Украина
Тема статті присвячена актуальним вопросам, связанным с исследованием группы вспомогательных транспортных договоров, установление их правовой природы, сущности и места в системе

транспортних договорів і договорів по законодавству України. Поэтому является необходимым понимание двух уровней данного исследования – определение роли вспомогательного транспортного договора (самостоятельности или подчинения по отношению к основному договору перевозки) и установления его правовой природы (как вида договора в рамках существующих типов договоров). Это должно способствовать улучшению механизма правового регулирования отношений по перевозке грузов.

Ключевые слова: договор перевозки, транспортные договоры, перевозка груза, организационные правоотношения, предварительные договоры, длительные договоры, долгосрочный договор, агентский договор, экспедирование, организация перевозок.

Netesa K.G. PLACE OF SUBSIDIARY AGREEMENTS WITH SHIPPING IN THE SYSTEM OF CONTRACTS / Zaporizhzhya national university, Ukraine

Topic of the article is devoted to topical issues related to the research team supporting transport contracts, the establishment of their legal nature, essence and in the system of transportation contracts and contracts under the laws of Ukraine. Therefore, an essential understanding of the two levels of this study – to define the role of auxiliary transport contract (autonomy or subordination to the main contract of carriage) and the establishment of its legal nature (such as the type of contract under the existing contract types). This should help to improve the mechanism of legal regulation of the carriage of goods.

We set ourselves the task within this study to identify aspects of the legal regulation of the transport relations, which are based on an economic basis, that are economically and technologically conditioned. Therefore, the object of our study is the social relations in the organization and execution of freight and contract regulations.

The subject of research is the contracts that contribute to the basic contract of carriage, their legal nature and place in the transport system of treaties and contracts for civil legislation of Ukraine.

Specificity of transport of goods (technology) is the need to perform a list of specific actions related to technology implementation process. In particular, the process begins with information of the process that may be associated with the activities of information and control centers, agency activities, freight forwarding, filing vehicle load cargo rolling stock, etc., calibration, marking, sorting, unloading, towing, cleaning capacity of the vehicle or rolling stock – and most importantly – that traffic.

We describe our actions and co-operation are called auxiliary transport operations governed by mandatory rules laid down in the rules of carriage of goods by different modes of transport and auxiliary transport contracts.

In this article we are typing the full contract by L. Weretelnik to understand its position on typing agreements with the economic direction (direction of the parties).

Of course, at the same time on different criteria to qualify an agreement impossible. Classification according to one criterion is "incomplete" according to the dialectic method of investigation.

The paper received the position of Professor R.B. Shy`shka, according to which the classification system adopted by the (real and consensual agreements, unilateral or bilateral; compensated and free of charge) reflects the properties of the contract, but does not describe it as a type.

The characterization should be carried out by a double criterion – first as a transaction (one-way, two-way, real-consensual, compensated-free), and secondly it as a contract for a certain hierarchy of contracts – type, species, subspecies, where the type is defined according to economic component (the goal sought by the parties) contract.

According to this criterion auxiliary transportation contracts are contracts for services relating to the contract of carriage of goods (it is not, but do it on a supporting role), outside the contract of carriage is a separate independent service contracts, however, beyond the basic contract of carriage and content do not matter, coincide with the main contract of carriage and is part of its production cycle.

Key words: contract of carriage, transportation contracts, shipping, organizational relationship, preliminary agreements, long-term contracts, long-term agreement, agency agreement, forwarding, transport organization.

Кризові явища в економіці вимагають оптимізації та збалансованості, більш чіткої організації та збалансованості суспільних відносин. Це стосується і транспортної системи.

Транспортна система в Україні займає те ж саме важливе місце в економіці країни, як і в інших зарубіжних країнах, міжнародному торгівельному обороті. Це пояснюється її властивістю – здатністю перемішувати матеріали та ресурси до місць переробки в продукцію та товари, – а звідти – до споживачів.

Транспортна інфраструктура є так би мовити артерією в організмі економіки. Цим пояснюється її значення.

Свого часу ще К. Маркс визначав процес перевезення вантажів четвертою стадією виробництва, незалежно від того, перевозить транспорт вантаж чи пасажирів [1, 422].

Тим не менше, наразі практично відсутні наукові розробки досліджуваної тематики. В Російській Федерації відома робота Хаснутдинова А.І. «Вспомогательные договоры на транспорте» [2].

В Україні варто назвати дослідження Кужко О.С. «Договір транспортного експедирування» (2008) [3]. Інші дослідження стосуються певних видів перевезення окремими видами транспорту, які торкаються окремих питань досліджуваної тематики. Серед них кандидатські дисертації Стрельцової Є.Д. «Договір морського перевезення вантажу (порівняльний аспект)» (2002 р.) [4], Самойленка Г.В. «Договір перевезення вантажів у внутрішньому водному сполученні» (2003) [5], Безлюдько І.О. «Договір перевезення вантажу повітряним транспортом за цивільним правом України» [6], Діковської І.А. «Договір повітряного чартеру у міжнародному приватному праві» (2002 р.) [7], Свистун Л.Я. «Договори перевезення вантажів автомобільним транспортом» (2005 р.) [8], Булгакової І.В. «Правове регулювання перевезення вантажів залізничним транспортом в Україні» (2003 р.) [9], Колянковської Т.О. «Правове регулювання перевезень вантажів в прямому змішаному сполученні» (2007 р.) [10], Клепікової О.В. «Правове регулювання перевезень вантажів морським транспортом» (2003 р.) [11], Нечипуренка О.М. «Цивільно-правове регулювання перевезень таксі» (2008) [12], Мінченка А.О. «Договір перевезення пасажирів та багажу залізничним транспортом в Україні» (2011) [13].

Ми поставили перед собою завдання в межах даного дослідження виявити аспекти правового регулювання перевізних відносин, які базуються на економічному базисі, тобто є економічно та технологічно зумовленими. Тож, об'єктом нашого дослідження є суспільні відносини у сфері організації та здійснення перевезень вантажів та їх договірне регулювання.

Предметом дослідження є договори, які сприяють виконанню основного договору перевезення, їх правова природа та місце в системі транспортних договорів та системи договорів за цивільним законодавством України.

Звичайно, що оскільки ми говоримо про правове регулювання перевезень взагалі, ми маємо розмежовувати сфери правового регулювання – нормативне та договірне. І це є нормальним явищем, нормальною ситуацією, оскільки приватноправове регулювання (диспозитивне) існує, оскільки існує правова система, в межах нормативно обумовленого середовища, імперативно встановленого режиму існування приватноправових відносин.

Науковцями-цивілістами визнано, що диспозитивне регулювання цивільних правовідносин здійснюється на підставі цивільно-правових договорів, ми маємо дослідити і аспекти договірної регулювання.

Специфіка перевезень вантажів (технологічна) пов'язана з необхідністю виконання цілого переліку певних дій, пов'язаних з технологічним здійсненням процесу. Так, зокрема, процес починається з інформаційного забезпечення процесу, що може бути пов'язане з діяльністю інформаційно-диспетчерських центрів, агентської діяльності; транспортного експедирування; подання транспортного засобу, навантаження вантажу в рухомий склад і т.п.; тарування, маркування, сортування; розвантаження; буксирування; очищення місткості транспортного засобу чи рухомого складу, – і головне, – саме перевезення.

Описані нами супутні дії та операції прийнято називати допоміжними транспортними операціями, які регулюються імперативними правилами, закріпленими в правилах перевезення вантажів різними видами транспорту і допоміжними транспортними договорами.

І тут постає питання, окреслене як предмет нашого дослідження – поняття, характеристика та місце допоміжних договорів в системі договірної права України.

В спеціальній науковій літературі і нами у наукових статтях неодноразово зазначалося, що з економічної чи технологічної точки зору операції, виконувані в початковій і завершальних стадіях транспортного процесу, а подекуди і під час виконання, є допоміжними. У юридичній літературі поняття «допоміжний» використовується для характеристики неосновних дій (операцій), правовідносин або зобов'язань, що їх опосередковують. Однак, зміст його не пояснюється. Він може бути розкритий вказівкою трьох характерних для нього ознак: по-перше, допоміжна дія покликана забезпечити нормальне здійснення основного; по-друге, існує

тісний зв'язок взаємозалежності основних і допоміжних дій (операцій); по-третє, виконання тих і інших охоплюється єдністю – їх кінцевою метою.

Поставлене нами завдання визначення місця допоміжних транспортних договорів в системі договорів покликане вирішення однієї мети – усвідомлення сутності, правової природи та місця сприятиме забезпеченню адекватного правового регулювання транспортних відносин.

Веретельник Л.К. в дисертаційному дослідженні «Систематизація договорів у цивільному праві» визначає, що за структурою Розділу II глави 52-53 ЦК України та його розділу III можна виділити дві класифікаційні групи договорів: характеристичні (загальнокласифікаційні) та функціональні. Перша група поділена на дві підгрупи: що характеризують договори як зобов'язання та еволюцію конструкції договору (односторонні, двохсторонні та багатосторонні; оплатні та безоплатні; консенсуальні та реальні). Другі характеризують договір з позиції загальних його властивостей і правових конструкцій (з речовим змістом і з зобов'язальним змістом; основний, попередній, додатковий (акцесорний); на користь їх сторін, на користь третьої особи (осіб); вільний та обов'язковий, зокрема публічний; взаємопогоджувані та про приєднання; змішані та комплексні; ризикові (алеаторні) та гарантовані.

Друга (функціональна) системна класифікація договорів відображає їх внутрішню спрямованість та механізм, мету як загальну, так і спеціальну [14, 7].

На цій підставі нею виділено наступні типи договорів:

- 1) договори на забезпечення виконання зобов'язань: порука, гарантія, застава;
- 2) договори про мінімізацію ризиків (договір страхування, договір охорони);
- 3) договори про передачу майна (речей, товару) у власність, (купівля-продаж, постачання, контрактація, постачання енергетичними й іншими ресурсами через приєднану систему, міна, рента, довічне утримання, догляд, позика);
- 4) договори про безоплатну передачу майна у власність (договір дарування, договір про прощення боргу);
- 5) договори про передачу майна в тимчасове володіння і користування або користування (наймання, прокат, наймання земельної ділянки, наймання будівлі або іншої капітальної споруди, наймання (оренда) транспортного засобу, лізинг, наймання (оренда) житла, позичка);
- 6) договори про виконання робіт (підряд) (побутовий підряд, підряд на капітальне будівництво, підряд на проведення проектних і пошукових робіт, договір про виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських та технологічних робіт, а також пропонуємо сюди віднести договір на проведення маркетингових досліджень, договір на проведення аудиту, договір на проведення патентних досліджень, договір на створення й розповсюдження реклами, та надати їм легальне регулювання у ЦК України);
- 7) договори про доставку вантажів, пасажирів і багажу (перевезення), транспортне обслуговування;
- 8) 8) договори про надання юридичних і/або фактичних послуг (зберігання, доручення, агентування, надання юридичних послуг, комісія, управління майном, а також пропонуємо до них віднести й інші договори: договори з брокерського обслуговування, договори з проведення спортивного дозвілля, договори на проведення свят та урочистостей: договори з надання медичних послуг, договори з надання освітніх послуг, договір репетиторства, та закріпити їх ЦК України);
- 9) договори, пов'язані з проведенням розрахунків і кредитуванням (договір банківського рахунку, договір банківського вкладу, договір кредиту, факторинг, розрахунки);
- 10) корпоративні договори для досягнення загальної господарської або іншої мети (спільна діяльність, засновницький договір; просте товариство);
- 11) договори про створення результату творчої, інтелектуальної та іншої діяльності (літературного чи сценарного замовлення, художнього замовлення, постановочний, виконавський);

- 12) договори про створення та розповсюдження інформації (у сфері інформаційної та рекламної діяльності, патентно-інформаційного забезпечення);
- 13) договори про надання майнових прав на використання результату творчої діяльності (ліцензійний договір, договір ноу-хау, комерційної концесії, інжинірингу);
- 14) інші договори, що чітко не визначились у своїй типологічній приналежності (чирлідінгу). Ця група може бути перехідною для наступної типізації та закріплення у позитивному праві не поименованих договорів [14, 7].

Нами навмисно наведено всю типізацію Л.К. Веретельник задля розуміння її позиції щодо типізації договорів саме за економічною спрямованістю (спрямуванням інтересів сторін).

Звичайно, що одночасно за різними критеріями один договір кваліфікувати неможливо. Класифікація за одним критерієм виглядає «неповно» відповідно до діалектичного методу дослідження.

Поширення отримала класифікація договорів О.С. Іоффе, на думку якого договірний тип виділяється за специфікою матеріальних відносин, що опосередковуються договором або колом юридичних умов, необхідних для утворення договірного зобов'язання.

С.М. Бервено висловив позицію щодо необхідності три ланкової системи поділу цивільно-правових договорів за типами – (за спрямованістю та метою договору), видами (групування договорів за особистими ознаками, проте в межах спільних типових ознак), підвидами (за характеристиками, що не мають істотного значення для визначення правової природи в цілому) [15, 274].

В.В. Вітрянський в праці «Договор перевозки» щодо системи договорів перевезення взагалі не проводить їх видову та підвидову класифікацію, даючи лише перелік договорів, що застосовуються при організації та здійсненні договору перевезення [16, 247]. До них він відніс: договір перевезення вантажу, договір перевезення пасажирів, договір фрахтування, договір про організацію перевезення вантажів, договір про організацію роботи по забезпеченню перевезень вантажів, попередній договір.

Тим не менше, на нашу думку, виходячи із сутності технологічних процесів, система транспортних договорів повинна включати три групи договорів: основний договір (договір перевезення), організаційний договір (за певної міри умовності – попередній договір) (за критерієм сприяння існування та виконання основного договору перевезення він теж може бути віднесений до допоміжних транспортних договорів), допоміжні договори (буксирування, експедиції, завантаження-розвантаження, подання транспорту, тощо).

На це звернув увагу Р.Б. Шишка. Він зазначив, що характеристика чи властивості договорів у більшій чи меншій мірі притаманні всім договорам і вона відображає властивості договорів:

- спосіб виникнення зобов'язань визначається через категорії публічний договір (ст.633 ЦК), договір приєднання (ст.634 ЦК); попередній договір (ст.635 ЦК);
- кореспондованість (комунікаторність) суб'єктивних прав та юридичних обов'язків сторін через односторонність, двох сторонність чи багатосторонність;
- послідовність стадій виконання зобов'язань за договором (модус виконання) визначається їх реальністю за якої момент укладення договору та його виконання збігається чи консенсуальністю коли ці моменти віддалені у часі;
- міновість, як економічну властивість, визначає оплатність, а доброчинність – безоплатність;
- предмет уточнюється категоріями речовий та зобов'язальний договір.

Тобто, на думку Р.Б. Шишки, що нами підтримується, зазначені характеристики (двосторонність, консенсуальність, оплатність) не є характеристиками договору, що його ідентифікують з-поміж інших цивільно-правових договорів, а є його властивостями. Тим не менше, їх слід зауважувати, адже характеристика без них буде не повною [17, 16].

Завершуючи свою думку, враховуючи вищезазначене, вважаємо визначити місце допоміжних транспортних договорів наступним чином.

Характеристику слід проводити за подвійним критерієм – по-перше як правочину (односторонній-двосторонній; реальний-консенсуальний; оплатний-безоплатний); по-друге саме як договору за певною ієрархією договорів – тип, вид, підвид, де тип визначається у відповідності до економічної складової (мети, якої прагнуть сторони) договору.

За таким критерієм допоміжні транспортні договори є договорами про надання послуг (деякі з них тяжіють до договорів підряду, тому їх слід кваліфікувати як підрядоподібні); стосуються договору перевезення вантажів (ним не є, хоча виконують щодо нього допоміжну функцію); поза межами договору перевезення є окремими самостійними договорами послуг, проте, поза основним договором перевезення змісту та значення не мають; збігаються у часі з основним договором перевезення і є частиною його технологічного циклу.

Важливо також означити, що повна характеристика окремих видів допоміжних транспортних договорів, визначення їх місця в системі договорів за цивільним законодавством України можливі через проведення дослідження, порівняльного аналізу більшості зазначених в даному дослідженні видів та підвидів допоміжних транспортних договорів (приміром, розмежування правової природи та змісту агентського договору, який в ЦК України не передбачений, але міститься в КТМ України та ЦК РФ та договору транспортного експедирування, попереднього та організаційного договору, тощо).

Вважаємо, що задля правильного розуміння сутності та місця допоміжних транспортних договорів в системі договорів, урегульованості транспортних правовідносин, вони мають знайти своє чільне місце в Цивільному кодексі України і бути кваліфіковані саме як допоміжні транспортні договори.

ЛІТЕРАТУРА

1. Маркс К. Сочинения / Карл Маркс, Фридрих Энгельс. – 2-е издание. – М.: Издательство политической литературы, 1962. – Т. 26. – Ч.1. – 1962. – 509 с.
2. Хаснутдинов А.И. Вспомогательные договоры на транспорте / А.И. Хаснутдинов. – Иркутск, 1994. – 392 с.
3. Кужко О.С. Договір транспортного експедирування: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.03 «Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право» / О.С. Кужко. – К., 2008. – 19 с.
4. Стрельцова Є.Д. Договір морського перевезення вантажу (порівняльний аспект): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.03 «Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право» / Є.Д. Стрельцова. – О., 2002. – 16 с.
5. Самойленко Г.В. Договір перевезення вантажів у внутрішньому водному сполученні: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.03 «Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право» / Г.В. Самойленко. – К., 2003. – 20 с.
6. Безлюдько І.О. Договір перевезення вантажу повітряним транспортом за цивільним правом України: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.03 «Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право» / І.О. Безлюдько. – К., 2005. – 18 с.
7. Діковська І.А. Договір повітряного чартеру у міжнародному приватному праві: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.03 «Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право» / І.А. Діковська. – К., 2002. – 19 с.
8. Свистун Л.Я. Договори перевезення вантажів автомобільним транспортом: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.03 «Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право» / Л.Я. Свистун. – К., 2005. – 18 с.

9. Булгакова І.В. Правове регулювання перевезення вантажів залізничним транспортом в Україні: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.04 «Господарське право; господарсько-процесуальне право» / І.В. Булгакова. – К., 2003. – 20 с.
10. Колянковська Т.О. Правове регулювання перевезень вантажів в прямому змішаному сполученні: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.03 «Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право» / Т.О. Колянковська. – О., 2007. – 19 с.
11. Клепікова О.В. Правове регулювання перевезень вантажів морським транспортом: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.04 «Господарське право; господарсько-процесуальне право» / О.В. Клепікова. – К., 2003. – 20 с.
12. Нечипуренко О.М. Цивільно-правове регулювання перевезень таксі: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.03 «Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право» / О.М. Нечипуренко. – О., 2008. – 20 с.
13. Мінченко А.О. Договір перевезення пасажирів та багажу залізничним транспортом в Україні: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.03 «Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право» / А.О. Мінченко. – К., 2011. – 22 с.
14. Веретельник Л.К. Систематизація договорів у цивільному праві: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.03 «Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право» / Л.К. Веретельник. – Х., 2007. – 20 с.
15. Бервено С.М. Проблеми договірної права України: монографія. / С.М. Бервено. – К.: Юрінком Інтер, 2006. – 392 с.
16. Витрянский В.В. Договор перевозки / В.В. Витрянский. – М.: Статут, 2001. – 526 с.
17. Шишка Р.Б. Типологія договорів у цивільному праві / Договірне регулювання суспільних відносин: тези доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Запоріжжя, 19-20 квітня 2013 р. / за заг. ред. Т.О. Коломоєць. – Запоріжжя: ЗНУ. – С. 15-19.

УДК 347: 338.48

ТУРИСТИЧНІ ПОСЛУГИ ЯК ОБ'ЄКТ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВ

Славова О.Г., аспірант

Запорізький національний університет

Статтю присвячено дослідженню особливостей туристичних послуг, як об'єкта цивільних прав. Зокрема, автор робить висновок, що туристичні послуги являють собою діяльність суб'єктів туристичної сфери, спрямовану на задоволення потреб туристів. Комплекс туристичних послуг, які надаються туристу, являє собою туристичний продукт.

Ключові слова: послуга, робота, туристичні послуги, туристичний продукт, договір про надання туристичних послуг.

Славова А.Г. ТУРИСТИЧЕСКИЕ УСЛУГИ КАК ОБЪЕКТ ГРАЖДАНСКИХ ПРАВ / Запорожский национальный университет, Украина

Статья посвящена исследованию особенностей туристических услуг, как объекта гражданских прав. Так, автор делает вывод, что туристические услуги являются деятельностью субъектов туристической сферы, направленной на удовлетворение потребностей туристов. Комплекс туристических услуг, которые предоставляются туристу, представляет из себя туристический продукт.

Ключевые слова: услуга, работа, туристические услуги, туристический продукт, договор о предоставлении туристических услуг.

Slavova O.H. TOURIST SERVICES AS THE OBJECT OF CIVIL RIGHTS / Zaporizhia national university, Ukraine